

stichting

BIODIVERSITEIT
goirle - riel

Zomer 2022
jaargang 8

De Salamander,

nieuwsbrief uitgegeven door het Biodiversiteitsteam Goirle – Riel

IN DIT NUMMER

Excursie & Lezing	2
Onderzoek naar wulp	3
Dromen en doen	4
Het Schrijverke	5
Colofon	7

Ijsvogelwand aan de Oostplas

B-TEAM STEEKT HANDEN UIT DE MOUWEN VOOR DE IJSVOGEL

Zeven mensen van het Biodiversiteitsteam Goirle-Riel verschenen op een zaterdagmorgen met schoppen en een kruiwagen bij de flat aan de Hoge wal om zich in te zetten voor het behoud van de ijsvogel in onze gemeente.

Voorkomen van de soort.

De ijsvogel is een soort die het moet hebben van schoon water met voldoende kleine visjes en insecten. In Goirle vinden we deze omstandigheden in voldoende mate. We kunnen daarom ijsvogels tegenkomen langs de Leij of aan zowel de Surfplas als de Oostplas waar we hem als een blauwe schicht snel over het water zien vliegen. Om zich te kunnen voortplanten heeft deze soort steile oeverkanten nodig waarin hij horizontaal een nestpijp kan uitgraven met aan het einde ervan een nest. Helaas zijn dat soort van oeverkanten zijn niet zomaar te vinden en dan kan het broeden uitblijven of wijken de vogels uit naar andere plekken.

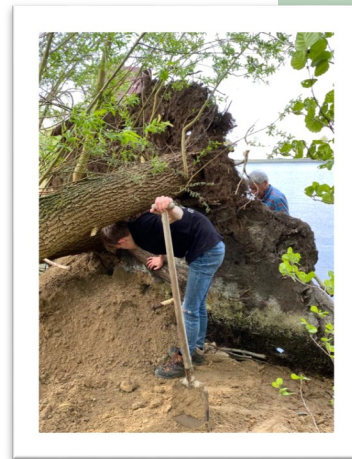
Soms benutten ijsvogels de wortelkluit van omgewaaide bomen om er een nestpijp in te graven. Dat kan alleen als er voldoende zand in de kluit zit.

Een oude omgewaaide boom langs de plas met een wel 1,5 meter hoge wortelkluit werd als ideale nestplaats ontdekt. Maar omdat het zand vrijwel geheel uit de kluit was verdwenen was het niet meer geschikt. Daarom besloot het B-team een zandlichaam tegen de kluit aan te brengen om het nestelen mogelijk te maken.

Kwetsbare soort.

De ijsvogel mag een kwetsbare soort worden genoemd omdat hij in winters met enkele dagen strenge vorst vaak niet weet te overleven. Door de dichtgevroren sloten en plassen verhongeren dan veel vogels. Nu is het wel zo dat de paar vogels die de winter toch hebben overleefd een enorme veerkracht bezitten om in de zomer wel 2 of 3 broedsels groot te brengen. In opeenvolgende jaren met zachte winters kan de ijsvogelstand zich dan weer goed herstellen. De beschikbaarheid van voldoende broedgelegenheid helpt hem hierbij.

Victor Retel Helmrich

Werken aan de wand

Ijsvogel voor wand

HEE
GAODE
MEE?

Aankondiging natuurexcursie Leijdal 5 juli

Op dinsdagavond 5 juli aanstaande organiseert het Biodiversiteitsteam Goirle-Riel een openbare excursie in het Leijdal achter de Sint-Janskerk in Goirle. We bezoeken de gebieden Vosreyt, Annaweide en de Vloed. De Vosreyt is in 2008 ingericht als natuur- en waterbergingsgebied tussen de Oude en de Nieuwe Leij. Het bestaat uit kruidenrijke graslanden, struwelen en poelen. De Annaweide en de Vloed zijn recentelijk natuurtechnisch ingericht. Daarbij hebben de Oude en Nieuwe Leij een nieuwe loop gekregen.

We gaan zien wat de effecten van diverse ingrepen zijn op de natuur, zoals het graven van poelen en verwijderen van de bouwvoor. Verder gaan we ontdekken hoe de vogelstand in het gebied zich ontwikkelt. Neem gerust de verrekijker mee. We starten om 19.30uur voor de Sint-Janskerk (Kerkstraat 1, Goirle). Rond 21.30uur zijn we weer terug. Deelname is kosteloos.

Anmelden vooraf is gewenst en kan via contact@biodiversiteitgoirle.nl

Lezing Katja Staring

Op 31 mei gaf Katja Staring een presentatie aan het B-team.

Katja is bekend van de ondernemerstuin Un Bietje Groen, in Tilburg (voormalig Rooi Bietje). In verschillende stappen heeft zij aangetoond dat het mogelijk is om in de eigen tuin het verschil te maken.

Samen met Nienke Plantinga schreef zij het boek : Avontuurlijk Tuinieren. Zij willen zoveel mogelijk mensen stimuleren om te beginnen met avontuurlijk tuinieren.

In het boek komen ze met praktische tips hoe je het beste kunt omgaan met je tuin, zodat de tuin het klimaat en het milieu verbeteren.

Natuur om je heen is goed voor een mens. Minder doen in je tuin en meer waarderen wat de natuur biedt.

Verderop vindt u een uitgebreidere recensie van het boek.

Katja is te volgen op LinkedIn: @dailygreenspiration en op Instagram: verderland.nl en

www.avontuurlijktuinieren.nl

Daarnaast is Katja op zoek naar mensen voor een soortentelling in haar achtertuin voor haar boek en voor een radioreportage voor Vroege vogels.

Onderzoek naar de Wulp

De wulp is een van de weidevogels die in Nederland van oudsher voorkomt. Oorspronkelijk was het een heidevogel. In 1981 telde de Vogelwerkgroep Midden-Brabant nog circa 11 broedparen op de Regte hei. Enkele nesten werden aanvankelijk buiten de heide gevonden. Sedertdien is de heide sterk achteruitgegaan als habitat voor deze soort. Nu weten we wat de oorzaak is: teveel stikstofoxide die de heide verslechtert om de jongen te voeden. Ook de algehele achteruitgang van de omringende landbouwpercelen draagt hieraan bij. De heide is voor deze soort nu leeg. De vogels die zich in de beekdalen hebben gevestigd hebben zich weten te handhaven. Maar hun aantal is sterk teruggelopen.

Het B-team vroeg zich af hoeveel paartjes nu 40 jaar later, er nog in de gemeente Goirle zitten. Met de werkgroep weidevogels van ons team zijn we dit jaar begonnen met het vastleggen van paartjes in de maand maart. Dan vindt de paarvorming plaats. Het is een tijdrovende maar boeiende aangelegenheid. We keken in de dalen van de Leijen en in het heideontginningsgebied de Rielse heide.

De resultaten zijn als volgt:

Leijdal aan de oostkant van Goirle: van Boterpad tot Nieuwkerksbaantje 6 paartjes t.w. 2 op Erica, 1 in de Goirlese weide, 1 op Breehees, 2 in de Krombeemden.

Leijdal aan de westkant: 1 onbevestigd paartje bij het Riels Laag. Heideontginningsgebied Rielse heide: 2 paartjes.

Deze paartjes zouden allemaal succesvol hebben genesteld ware het niet dat er tal van bedreigingen zijn. Op de eerste plaats de grondbewerkingen door de landbouw, op de tweede plaats dieren en mensen die de nesten leegroven.

Nu na het broedseizoen tellen we uitgekomen jongen. Van de 6 paartjes aan de oostkant van Goirle heeft slecht 1 paartje 3 eieren doen uitkomen dankzij onze beschermingsmaatregelen. Een ander beschermd nest met 4 eieren werd desondanks toch door mensen verstoord. Een onbeschermd nest in de Krombeemden is waarschijnlijk ook uitgekomen maar omdat die in een natuurgebied ligt hebben we dat niet goed kunnen controleren. Aan de westkant is een beschermd nest van 4 eieren ook uitgekomen.

Hoeveel jongen zijn er nu? De sterfte onder jonge vogels is altijd vrij hoog maar onder weidevogels is die uitzonderlijk hoog. Om de bovengenoemde redenen. In de gemeente Goirle weten we zeker dat uit 2 nesten er in totaal 7 jongen zijn geboren waarvan er tenminste 3 in leven zijn. Twee op Breehees en 1 op de Rielse heide. Een mager resultaat zult u zeggen maar zonder bescherming was het resultaat nul.

We zullen daarom onze bescherming volgend jaar uitbreiden.

Tekening van Cathrien

Naturentuin, dromen en doen

In de Naturentuin is *naturen* een werkwoord. Bezig zijn in de natuur met hoofd, hart en handen. Het begon met een droom plus een weiland en braakliggend terrein aan een bosrand op landgoed Nieuwkerk. In **10 jaar** werd het een ecologische belevingstuin met een rijkdom aan kleuren, vormen, geuren, geluiden. Het doel is mensen te inspireren en toe te rusten voor een eigen naturentuin, groot of klein. Verbinding staat er centraal, met jezelf, de natuur en elkaar. Sinds de start kwamen duizenden vanuit het hele land om te genieten, ieder op eigen manier. Alleen, met een groep of tijdens een activiteit.

Begin juni hebben we dit jubileum gevierd. In het Goirles Belang heeft een mooi stuk gestaan met wat achtergronden. En er was een feestelijke zonnige middag met de steunpilaren van de tuin. Vrijwilligers die meewerken of gewerkt hebben en tuinvrienden die steunen met een abonnement. Er is ook een boek uitgebracht om te vieren en te gedenken dat we dit samen gerealiseerd hebben.

In *Naturentuin, dromen en doen* ligt de nadruk op de natuur in de tuin, het natuurlijke proces en aspecten die daar aan bijdragen. Om te laten zien dat wat begint met een droom, gevoed wordt met vertrouwen en veel energie, kan uitgroeien tot iets heel moois.

De foto's van Harry op den Camp en gedichten van Ad Nouwens geven een eigen interpretatie en zijn de ruggengraat van het boek. De andere foto's en teksten zijn van Anneke Scholte, initiatiefnemer van de tuin. Het boek is te bestellen via een mailbericht op de site. Tot 15-07 is de prijs € 16, daarna € 18. De opbrengst wordt besteed aan de ontwikkeling van een nieuwe toekomst voor de Naturentuin.

www.naturentuingoirle.nl

*Wij wensen iedereen een fijne
zomer, geniet er van!*

Het Schrijverke – de natuur in boeken

door Bart de Vries samengesteld.

Bij alle nare berichten over natuur en biodiversiteit is het fijn om te lezen over projecten die de burger weer moed en plezier geven. Je vindt ze in alle soorten en maten: vee op een eiland, vogels in het weiland, heggen in het landschap, biodiversiteit op een bedrijventerrein, en avontuur in je eigen tuin.

Klik op een titel voor meer informatie op de site van de uitgever.

Tip: deze boeken zijn ook te leen bij (of via) de [Bibliotheek Midden-Brabant](#).

Jan Willem Erisman, Koen van Wijk - [De melkvee-revolutie. Transitie naar een duurzame landbouw op Schiermonnikoog](#)

Terwijl de stikstofcrisis Nederland in de greep houdt en de melkveehouderij onder het vergrootglas ligt, zetten de boeren van Schiermonnikoog een rigoureuze stap. De melkveerevolutie is een leerzaam en verhelderend voorbeeld over de transitie naar een duurzame landbouw, voor alle boeren, ondernemers in de agrobusiness, landschapsspecialisten, bestuurders, beleidsontwikkelaars in heel Nederland.

Halbe Hetteema - [Een grutto-paradijs : weidevogelbeschermers aan het woord](#)

Het Friese dorp Idzega is illustratief voor alles wat in ons land op het gebied van weidevogelbescherming gebeurt. Boeren, vrijwilligers, Vogelbescherming Nederland, Staatsbosbeheer en wetenschappers van Rijksuniversiteit Groningen halen alles uit de kast om onze nationale vogel te beschermen.

Kenneth Rijdsijk - [Heg. Een behaaglijk landschap voor mens en natuur](#)

Heggen spelen een belangrijke rol bij de biodiversiteit in het landelijk gebied, beschermen ons tegen overstromingen en erosie en spelen een onmisbare rol bij het verminderen van de verspreiding van bijvoorbeeld pesticiden en overdrachtelijke ziekten. En dat wij ons thuis voelen in een kleinschalig landschap hangt in grote mate samen met de hoeveelheid heg die daarin te vinden is.

Tom van den Oetelaar - [Inspiratiedocument biodiversiteit. Kansen voor biodiversiteit en leefbaarheid op grootschalige bedrijventerreinen](#)

Bureau Waardenburg onderzocht hoe de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid van bedrijventerrein verbeterd kan worden door in te zetten op versterking van de biodiversiteit. Het is niet alleen een inspiratiebron voor het Masterplan Oostpolder maar ook voor de biodiversiteit-inclusieve aanpak van andere

Katja Staring – [Maak je eigen jungle](#) / [Avontuurlijk tuinieren](#) / [Plantchemie](#)

Onlangs gaf journalist en fotograaf Katja Staring bij het B-Team een enthousiaste presentatie over avontuurlijk tuinieren. Op haar [website](#), [blog](#) en [instagram](#) inspireert ze vele mensen met foto's en verhalen over de natuur en tuinieren. Inmiddels heeft ze bij de KNNV een drietal boeken gepubliceerd, en een vierde staat op stapel. Behalve een vlotte pen heeft Katja ook groene vingers. Daarmee heeft ze bijvoorbeeld de 'luchtplaats' van haar nieuwe huis in Goirle in een mum van tijd omgetoverd tot een groene jungle

Casper Boot - [Je eigen paradijs : stap voor stap een biodiverse tuin](#)

Hoe maak je van je tuin een biodivers paradijs voor vogels en insecten, maar tegelijkertijd ook een plek om te ontspannen en genieten? Bestaat onkruid eigenlijk wel? Welke planten zet je waar? En hoe pak je dit allemaal aan op een betaalbare, eenvoudige manier? Herover je tuin tegel voor tegel en zet de eerste stap naar je eigen, koele, groene paradijs.

De Zuidrand

Stichting Biodiversiteit Goirle-Riel

voorzitter: *vacature*

secretaris: Jan Hes

penningmeester: Jan Hes

bestuurslid: Rob van Dijk, Hans van der Schoot, Bas Staps en Victor Retel Helmrich.

secretariaat:

tel. 06-24529826

website:

www.biodiversiteitgoirle.nl

E-mail :

contact@biodiversiteitgoirle.nl

Bankrekening NL91 TRIO 0254

7289 36, ten name van Stichting

Biodiversiteit Goirle

Colofon.

De Salamander is een nieuwsbrief uitgegeven door Stichting Biodiversiteit Goirle - Riel.

De Salamander verschijnt 4 maal per jaar.

Redactie: Nel van Aggelen & Bart Kobes

Email nieuwsbrief :

niewsbriefbteam@outlook.com

Voor het afmelden voor deze niewsbrief [klickt u hier](#)

Colofon

Stichting Biodiversiteit Goirle-Riel streeft de navolgende doelstellingen na:

1. actief buiten aan de slag te gaan met onderhoud van het landschap en het herstellen van het leefgebieden van dieren die in onze omgeving thuis horen;
2. educatie en voorlichting: inwoners van Goirle, jong en oud, gaan we betrekken bij onze natuurlijke leefomgeving en we vergroten hun kennis over de natuur. Hiermee hopen we dat onze inwoners mogelijkheden aangrijpen om zelf wat de doen aan het behoud en ontwikkelen van natuurwaarden.
3. Advies en beleid: we beïnvloeden de beleidsvorming en planvorming van de gemeentelijke overheid, projectontwikkelaars, woningstichting en particuliere initiatiefnemers, wanneer dit vanuit het oogpunt van natuurwaarden van belang is. Dit doen we door hen gevraagd en ongevraagd advies te verstrekken. Particulieren en bedrijven zullen we in principe alleen op verzoek adviseren.
4. Kennis en onderzoek: we vergaren, behouden, delen en ontwikkelen kennis van de natuur in het algemeen en van de natuur in de gemeente Goirle in het bijzonder. Deze informatie communiceren we zoveel mogelijk naar de bevolking.

U kunt bovenstaande doelen mee helpen te verwezenlijken door als donateur de stichting te steunen. Een donateurschap kost minimaal €10,- per jaar. Aanmelden als donateur kan telefonisch of schriftelijk bij het secretariaat.

Kijk ook eens

Er zijn verschillende mogelijkheden om bewuster om te gaan met water in je tuin. Je kunt de regenpijp afkoppelen, waardoor schoon regenwater niet naar het riool hoeft. Je kunt een regenton plaatsen om regenwater in op te vangen, een groen dak aanleggen om regenwater op te slaan en zoveel mogelijk tuintegels verwijderen, waardoor regenwater de grond kan intrekken. Maar wat komt er allemaal kijken bij het afkoppelen van de regenpijp of het aanleggen van een groen dak? Stap voor stap helpen we je graag op weg ->klik op logo